

Nämnd/styrelse

**Kommunstyrelsens utskott
för Samhällsutveckling**

Datum och tid: 2018-10-15 kl. 09.00- 11:35

Plats Junselerummet, Sollefteå kommunhus

Beslutande Enligt närvaro- och tjänstgöringslista

Övriga närvarande	Guniris Jonasson	Sekreterare
	Örjan Abrahamsson	Huvudenhetschef
	Mattias Axelsson	Ekonomi o budget
	Åke Gullersbo	Tekniska enheten
	Jonas Hasselborg	Tekniska enheten
	Nils Modin	Tekniska enheten
	Bengt Åkerlind	Kultur och fritid
	Alexander Melander	PRAO-elev åk 9

Underskrifter Sekreterare: §§ 58-86
Guniris Jonasson

Ordförande:
Lillemor Edholm

Justerare:
Jörgen Åslund (VI)

Bevis om justering

Justeringen har tillkännagetts genom anslag på kommunens digitala anslagstavla
www.solleftea.se

Myndighet: Kommunstyrelsens utskott för Samhällsutveckling

Sammanträdesdatum: 2018-10-15

Anslaget: **sätts upp** 2018-10-25 **tas ner** 2018-11-22

Förvaringsplats för protokollet: Kommunstyrelseförvaltningen, kommunhuset, Sollefteå

Underskrift:
Guniris Jonasson

Justerarnas signatur

Utdragsbestyrkande

Nämnd/styrelse

**Kommunstyrelsens utskott
för Samhällsutveckling**

Närvaro-/tjänstgöringslista

Namn	Närvarande	Tjänstgörande ers.	Reservat-ion		Omröstning				Anteckningar
					§		§		
					Ja	Nej	Ja	Nej	
Ordinarie									
Lillemor Edholm (S)	x								Ordförande
Mikael Sjölund (S)	x								
Paul Höglund (C)	x								
Carin Collén (V)	x								
Jörgen Åslund (VI)	x								Justerare
Ersättare									
Åsa Sjödén (S)	x								
Malvina Falk Hamberg (S)	x								
Margareta Alton (MP)	-								

Justerarnas signatur

Utdragsbestyrkande

Nämnd/styrelse

**Kommunstyrelsens utskott
för Samhällsutveckling**

§ 66

Dnr KS 246/2018

Svar på remiss – Betänkande: Vägar till hållbara vattentjänster
(SOU 2018:34)

Beslut

Sollefteå kommun lämnar följande synpunkter på remissen:

Införandet av avloppdeklARATIONER tas bort.

Att avlopp skulle åtgärdas i snabbare takt genom detta förslag håller inte Sollefteå kommun med om. Det kommer däremot att leda till mer byråkrati och kostnader för både fastighetsägaren och tillsynsmyndighet. Ställ istället krav på tillsyn av små avlopp.

Sedan 2016 har Sollefteå kommun inventerat små avlopp. Erfarenheten är att det endast är tillsyn som kommer att leda till att åtgärdstakten ökar. Fram till 2018 har 1300 avlopp inventerats, ca 3 % av dessa uppfyller lagstiftningens krav.

Genom att ta beslut, som Sollefteå kommun har gjort, att alla små avlopp ska inventeras på tre år samt tillsätta resurserna för det är det som fungerar. Genom denna inventering som pågått helår 2017-2018 har vi lärt oss följande:

- En kommun kan inte veta vilket antal avlopp som finns endast genom ex slamtömningsregistret. Slamavskiljare har hittats som aldrig haft slamtömning. Det leder till en intressant fråga om hur tillsynsmyndigheten ens ska kunna veta om alla avloppsdeklARATIONER har inkommit.
- Att lägga på ytterliga kostnader på fastighetsägaren känns oskäligt för de kommuner som nu redan inventerat, här behöver i så fall någon lättnad ges. Det känns mer motiverat att fastighetsägaren kan lägga pengarna på att åtgärda avloppet än betala en besiktningsman.
- Att administrera miljöskattavgifter är betungande för myndigheten och ”intäkten” på 3000 kronor går till staten. Tillsynsmyndigheten däremot måste hantera upprörda fastighetsägare som kanske har ett godkänt avlopp men glömt att lämna in deklARATIONEN. Att bötfälla någon leder ofta till en relativt sval relation mot inspektören som behöver se till att avloppet, om det nu inte är godkänt åtgärdas.
- Precis som utredning klargör är det endast förelägganden och förbud som gör att åtgärder vidtas. En myndighet kan ju ändå inte använda sig av besiktningsmannens utlåtande utan måste ändå göra tillsyn. Om det inte finns resurser innan detta förslag och myndigheten får ännu mer administration, verkar det orimligt att hinna med någon tillsyn alls. Risken är att kommuner helt struntar i avloppsdeklARATIONERNAS syfte och inte bryr sig om vilka som inkommit och inte.
- En avloppsdeklARATION kan likställas med de register vi förde för cisterner. Det ledde endast till en så stor administrativ belastning att inspektörerna inte hann ut på den tillsyn som behövdes.

Justerarnas signatur

Utdragsbestyrkande

Nämnd/styrelse

Kommunstyrelsens utskott för Samhällsutveckling

- Ingenstans står det något om att länsstyrelsen behöver bedriva mer tillsyn på att kommunerna fullgör sina åtaganden enligt miljöbalken. Genom dessa kommunrevisioner kan även brister i personella resurser inom avloppsområdet belysas.
- Det låga fastighetsvärdet gör att en omgående nybyggnation av många avlopp inte är ekonomiskt försvarbara. Det måste finnas en försvarbar koppling mellan kostnaderna för åtgärdande av avlopp och miljönyttan. En rimlighet måste genomsyra arbetet med enskilda avlopp framåt för att undvika att människor drivs från landsbygden.

Inga övriga synpunkter finns på förslaget.

Ärendebeskrivning

Ärendet har återremitterats från Kommunstyrelsen till utskottet för Samhällsutveckling för att besluta efter viss revidering.

11 maj 2017 beslutade Regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att se över kommunens skyldigheter att ordna vattentjänster enligt lagen om vattentjänster (2006:412 6 §).

Utredningen skulle även föreslå styrmedel som ökar åtgärdstakten för små avlopp och återvinning av näringsämnen. I ett tilläggsdirektiv har även dagvattenhantering i ett förändrat klimat tillkommit.

Vattentjänster innebär försörjning av dricksvatten och bortförande av dagvatten och spillvatten (avloppsvatten). För att vara hållbar ska hanteringen av avloppsvatten inte leda till övergödning, spridning av kemikalier eller smittämnen. Övergödning beror främst på utsläpp av kväve och fosfor.

I 6 § i vattentjänstlagen framgår det att kommunen är skyldig att ordna vattentjänster om det behövs för skyddet av människors hälsa och miljö och om bebyggelsen ingår i ett större sammanhang (20 till 30 hus). Domstolar som tolkat denna lag har i princip alltid ansett att det finns ett behov av att skydda människors hälsa och miljön. Tolkningen har strikt även inneburit att kommunen ska ansvara för vattentjänsterna så snart bebyggelsen är i ett större sammanhang. Detta har lett till konflikter och problem. Det har heller inte funnits möjlighet att överklaga kommunens beslut om att fastigheten ska anslutas till den allmänna VA-anläggningen.

Fastighetsägare som inte är anslutna till de kommunala VA-tjänsterna har för det mesta en egen anläggning. Enligt Miljöbalken är fastighetsägaren själv ansvarig för att avloppsanläggningen följer de regler som finns. Kommunen ska sedan utöva tillsyn på dessa. Många kommuner hinner inte med denna tillsyn och idag räknar man med att det finns 180 000 avlopp som inte uppfyller miljö- och hälsokrav som kom redan 1969.

Justerarnas signatur

Utdragsbestyrkande

Nämnd/styrelse

**Kommunstyrelsens utskott
för Samhällsutveckling**

Forskning har visat att det saknas incitament för en fastighetsägare att på eget initiativ åtgärda avloppet. Det är oftast först när kommunen uppmärksammar brister som de åtgärdas. Dagens tillsyn och dagens system räcker inte för att öka åtgärdstakten.

Utredningen lägger följande förslag gällande det kommunala VA- ansvaret:

- Havs- och vattenmyndigheten utses till vägledande myndighet över länsstyrelsens tillsyn på hur kommunerna uppfyller 6 § i lagen om vattentjänster
- Ett nytt stycke införs i 6 § lagen om vattentjänster, som ska göra att kommunen lägger större fokus på att bedöma behovet av vattentjänsten. En utredning ska ske för att se om det går att lösa VA- frågan på ett annat sätt.
- Ett krav införs i vattentjänstlagen där kommunerna blir skyldiga att ta fram en VA-plan. VA- planen ska samrådats och granskas för att öka det demokratiska inflytandet över hur kommunen planerar för att ansluta fastigheter till kommunalt vatten och avlopp.
- En plattform bildas med Naturvårdsverket som koordinator för att få statliga myndigheter att samverka mer i frågan om att ge stöd till kommunerna för att styra mot hållbara vattentjänster
- Utredningen lägger följande förslag när fastighetsägaren själv ansvarar för VA-tjänsten
- Fastighetsägarens egentillsyn måste öka
- Fastighetsägarens incitament för att göra bra åtgärder måste stärkas
- Kommunens tillsynsarbete måste bli effektivare
- Regeringen måste besluta om ett etappmål i miljömålssystemet om ökad åtgärdstakt av små avlopp som inte klarar lagstiftningen
- Ett krav införs på avloppsdeklarationer för små avloppsanläggningar (Mer information finns nedan)
- Havs- och vattenmyndigheten föreslås få i uppdrag, tillsammans med konsumentverket, att utveckla en nationell rådgivning och stödja kommunerna för ökad rådgivning om små avlopp (typ avloppsrådgivare att likställa med energirådgivare som kommunerna har idag)
- Tydligare regler för kommunens tillsyn på små avlopp tas fram. Havs- och vattenmyndigheten får föreskriftsrätt och ansvar för tillsynsvägledning för små avlopp upp till 200 personekvivalenter
- Havs- och vattenmyndigheten får i uppdrag att effektivisera tillsynen med e-tjänster och IT-lösningar samt ta fram ett underlag om små anläggningars tekniska prestanda som både kommuner och fastighetsägare kan få tillgång till

Justerarnas signatur

Utdragsbestyrkande

Nämnd/styrelse

Kommunstyrelsens utskott för Samhällsutveckling

- Ett etappmål tas fram för att öka antalet kretsloppsanpassade avlopp. Ett bidrag tas fram till kommuner för utveckling av kretsloppssystem
- Vidare föreslår utredningen att kommunen behöver titta på och bedöma hur en ökad belastning av dagvatten vid skyfall, på kommunala va-anläggningar ska hanteras, och även hur stor del skattebetalarna ska finansiera. Detta ska ingå i Va-planen.

Avloppsdeklarationer

Förslaget innebär att alla fastighetsägare med enskilt avlopp ska utföra regelbundna besiktningar vart 7 år av sitt avlopp.

Avloppsdeklarationen ska utföras av ett ackrediterat kontrollorgan. Fastighetsägaren ska sedan lämna in denna till kommunen.

Deklarationen i sig är ingen tillsyn utan ska ge fastighetsägaren information om sitt avlopp och incitament att åtgärda det för att undvika tillsynsavgifter.

Den ska ge kommunen information om vilka avloppsanläggningar som behöver åtgärdas och kan på så sätt effektivisera tillsynen.

De fastighetsägare som inte lämnar in deklarationen ska få en miljöstraffavgift på 3000 kronor.

Förvaltningens bedömning

Följande synpunkter lämnas på remissen:

Införandet av avloppdeklarationer tas bort. Att avlopp skulle åtgärdas i snabbare takt genom detta förslag håller inte Sollefteå kommun med om. Det kommer däremot att leda till mer byråkrati och kostnader för både fastighetsägaren och tillsynsmyndighet. Ställ istället krav på tillsyn av små avlopp.

Sedan 2016 har Sollefteå kommun inventerat små avlopp. Erfarenheten är att det endast är tillsyn som kommer att leda till att åtgärdstakten ökar. Fram till 2018 har 1300 avlopp inventerats, ca 3 % av dessa uppfyller lagstiftningens krav.

Genom att ta beslut, som Sollefteå kommun har gjort, att alla små avlopp ska inventeras på tre år samt tillsätta resurserna för det är det som fungerar. Genom denna inventering som pågått helår 2017-2018 har vi lärt oss följande:

- En kommun kan inte veta vilket antal avlopp som finns endast genom ex slamtömningsregistret. Slamavskiljare har hittats som aldrig haft slamtömning. Det leder till en intressant fråga om hur tillsynsmyndigheten ens ska kunna veta om alla avloppsdeklarationer har inkommit.
- Att lägga på ytterliga kostnader på fastighetsägaren känns oskäligt för de kommuner som nu redan inventerat, här behöver i så fall någon lättnad ges. Det känns mer motiverat att fastighetsägaren kan lägga pengarna på att åtgärda avloppet än betala en besiktningsman.
- Att administrera miljöstraffavgifter är betungande för myndigheten och ”intäkten” på 3000 kronor går till staten. Tillsynsmyndigheten däremot måste hantera upprörda fastighetsägare som kanske har ett godkänt avlopp men glömt att lämna in deklara-

Justerarnas signatur

Utdragsbestyrkande

Nämnd/styrelse

Kommunstyrelsens utskott för Samhällsutveckling

tionen. Att bötfälla någon leder ofta till en relativt sval relation mot inspektören som behöver se till att avloppet, om det nu inte är godkänt åtgärdas.

- Precis som utredning klargör är det endast förelägganden och förbud som gör att åtgärder vidtas. En myndighet kan ju ändå inte använda sig av besiktningsmannens utlåtande utan måste ändå göra tillsyn. Om det inte finns resurser innan detta förslag och myndigheten får ännu mer administration, verkar det orimligt att hinna med någon tillsyn alls. Risken är att kommuner helt struntar i avloppsdeklarationernas syfte och inte bryr sig om vilka som inkommit och inte.
- En avloppsdeklaration kan likställas med de register vi förde för cisterner. Det ledde endast till en så stor administrativ belastning att inspektörerna inte hann ut på den tillsyn som behövdes.
- Ingenstans står det något om att länsstyrelsen behöver bedriva mer tillsyn på kommunerna fullgör sina åtaganden enligt miljöbalken. Genom dessa kommunrevisioner kan även brister i personella resurser inom avloppsområdet belysas.

Inga övriga synpunkter finns på förslaget.

Förslag till beslut under sammanträdet

- Paul Höglund (C) föreslår följande tillägg:

”Det låga fastighetsvärdet gör att en omgående nybyggnation av många avlopp inte är ekonomiskt försvarbara. Det måste finnas en försvarbar koppling mellan kostnaderna för åtgärdande av avlopp och miljönyttan. En rimlighet måste genomsyra arbetet med enskilda avlopp framåt för att undvika att människor drivs från landsbygden.”

Beslutsgång

Ordförande Lillemor Edholm (S) frågar om utskottet beslutar om tillägg enligt Paul Höglunds förslag och finner så.

Ärendets tidigare behandling

Jävsnämnden 2018-09-18 § 5

Utskottet för Samhällsutveckling 2018-09-10 § 51

Kommunstyrelsen 2018-10-09 § 175

Beslutsunderlag

Förvaltningsyttrande, Maria Söderlund – KS 246/2018-3